

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Vrijetijdspark De Blauwe Berg te Hoorn

15 mei 2003

1341-40

ISBN 90-421-1146-1
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	2
3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING.....	3
3.1 Probleem- en doelstelling.....	3
3.2 Beleid en besluitvorming.....	3
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN.....	4
4.1 Algemeen.....	4
4.2 Referentiesituatie.....	4
4.3 Inrichtingsalternatieven.....	4
4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief.....	5
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN.....	5
5.1 Algemeen.....	5
5.2 Bezoekersaantallen en verkeer.....	6
5.3 Kwaliteit van het woon- en leefmilieu.....	6
5.4 Bodem, water en ecologie.....	7
5.5 Ruimtegebruik, energie en grondstoffen.....	7
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN.....	8
7. LEEMTEN IN INFORMATIE EN EVALUATIEPROGRAMMA.....	8
8. VORM EN PRESENTATIE.....	8
9. SAMENVATTING VAN HET MER.....	9

1. INLEIDING

De gemeente Hoorn is voornemens om het onbebouwde noordelijke deel van gebied De Blauwe Berg te ontwikkelen tot een vrijetijdspark. Voor de invulling wordt uitgegaan van een kernprogramma bestaande uit een overdekte kunstijsbaan gecombineerd met een evenementenhal, een bioscoop met één grote zaal en vijf kleinere zalen, een (mega) discotheek eventueel gecombineerd met een hotel, en ondersteunende horeca- en parkeervoorzieningen. Daarnaast wordt, afhankelijk van de beschikbare (milieu)ruimte in het plangebied en de uitkomsten van haalbaarheidsstudies, gedacht aan een aanvullend programma van activiteiten zoals kleinschalige kantoren gerelateerd aan vrijetijdsactiviteiten, woningen, sportvoorzieningen, detailhandel en flankerende recreatieve routes.

Voor de activiteiten uit het kernprogramma worden bij elkaar meer dan 550.000 bezoekers per jaar verwacht, waarmee de ontwikkeling van het recreatiepark m.e.r.-plichtig is. Aan de ontwikkeling van de kunstijsbaan wordt een dusdanig hoge maatschappelijke en bestuurlijke prioriteit gegeven, dat hiervoor een vrijstellingsprocedure ex. artikel 19, lid 1 WRO zal worden gestart, vooruitlopend op het opstellen van een bestemmingsplan voor het hele gebied De Blauwe Berg. Ter ondersteuning van deze besluiten wordt een MER (milieueffectrapport) opgesteld.

Bij brief van 12 maart 2003 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het MER¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in het Westfries Weekblad van 18 maart 2003².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen en deze bij haar advies betrokken.

Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen. De Commissie heeft haar richtlijnenadvies toegespitst op de belangrijkste projectspecifieke onderdelen van het MER. Verder geeft zij alleen adviezen voor zover deze afwijken van de in de startnotitie voorgestane aanpak van het MER.

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dit betekent dat als deze informatie ontbreekt, het MER naar haar mening zeker geen goede basis kan bieden voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming.

Inrichtingsalternatieven

Voor de ontwikkeling van inrichtingsalternatieven is het van belang om de verkeerssituatie, de geluidscontouren en het ecohydrologische systeem als uitgangspunt te nemen, zodat duidelijk wordt hoe bij de inrichting rekening gehouden kan worden met deze aspecten.

Het mma dient als zelfstandig inrichtingsalternatief ontwikkeld te worden. Dit kan door een inrichtingsalternatief te ontwikkelen waarbij zo min mogelijk hinder en risico's voor de woon- en leefomgeving optreden. Milieugevolgen die bij de ontwikkeling van het mma zoveel mogelijk beperkt moeten worden, zijn geluid- en lichthinder, risico's voor de woon- en leefomgeving en ruimtegebruik. Ook moet voor het mma gezocht worden naar mogelijkheden om de minst geschonden delen van het ecohydrologische systeem te behouden en te gebruiken voor bijvoorbeeld groenvoorziening of wandelpad. De grootschalige vrijetijdsvoorzieningen worden zo geplaatst dat de minst mogelijke aantasting van het systeem plaats vindt.

Bezoekersaantallen als basis voor de effectbepaling

Als basis voor de milieugevolgen dienen de bezoekersstromen en patronen inzichtelijk te worden gemaakt: aantallen, spreiding in de tijd, bezoekersaantallen op maatgevende momenten en piekbezoek met frequentie van voorkomen. Tevens dient voor deze verschillende situaties de modal split van de vervoerswijze met de bijbehorende parkeeroplossingen gepresenteerd te worden. De geschatte verkeersintensiteiten moeten als input dienen voor de bepaling van de verkeersoverlast, geluidshinder en veiligheidseffecten op de woon- en leefomgeving.

Samenvatting

De samenvatting van het MER wordt vooral gelezen door bestuurders en insprekers en dient voor een breed publiek leesbaar te zijn en de relevante informatie voor de besluitvorming te bevatten.

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

3.1 Probleem- en doelstelling

In een probleemstelling moet worden beschreven wat de aanleiding en de ontwikkelingen zijn die tot het initiatief hebben geleid. De startnotitie geeft een korte onderbouwing van de behoefte aan een kunstijsbaan die een goede basis biedt voor het MER. In het MER moet de probleemstelling voor de overige voorzieningen nader onderbouwd en uitgewerkt worden.

In de startnotitie wordt het doel omschreven als 'de ontwikkeling van een vrijetijdspark in het noordelijke deel van De Blauwe Berg'. Uit de probleemstelling moet in het MER een concrete en duidelijke omschrijving van de (recreatieve, infrastructurele⁵ en milieu-) doelen worden afgeleid. Daarbij moeten ook de doelen ten aanzien van milieubescherming en -verbetering worden aangegeven, zodat deze kunnen dienen als toetsingskader voor de inrichtingsalternatieven. Indien er sprake is van strijdige doelen (voor bijvoorbeeld recreatie en kwaliteit van de woonomgeving), dient een goed onderbouwde prioritering van de doelen gepresenteerd te worden.

3.2 Beleid en besluitvorming

Kort moet worden aangegeven welke randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, milieubeperkingen, milieukwaliteitsnormer⁶) er gelden bij dit voornemen en de ontwikkeling van alternatieven. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, plannen en wetten, waarin deze zijn vastgelegd. Het is aan te bevelen om de in het studiegebied aanwezige gevoelige gebieden (gebieden die op grond van milieuaspecten in het beleid⁷ een speciale status hebben) op duidelijke kaarten weer te geven.

Het MER dient aan te geven dat het is opgesteld voor het artikel 19 besluit over de ijsbaan en het besluit over het bestemmingsplan De Blauwe Berg door de gemeenteraad van de gemeente Hoorn. Tot slot moet in het MER vermeld worden welke besluiten er in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren.

Het plangebied bevindt zich gedeeltelijk op het huidige grondgebied van gemeente Wester-Koggenland. Tijdens het locatiebezoek is toegelicht dat er een gemeentelijke grenscorrectie tussen Hoorn en Wester-Koggenland in voorbereiding is. Geadviseerd wordt om de stand van zaken en het tijdspad van deze besluitvorming in het MER te beschrijven.

⁵ Tegelijkertijd met het inrichten van De Blauwe Berg zal ook de lokale verkeersstructuur worden aangepast. De plannen hiervoor, hun status en de consequenties hiervan voor de inrichting van het vrijetijdspark en het studiegebied dienen in het MER aan de orde te komen.

⁶ Daarbij dient te worden ingegaan op de nieuwe normen voor luchtkwaliteit op grond van de Europese kader-richtlijn luchtkwaliteit, en op de consequenties die deze hebben voor het voornemen.

⁷ Bijvoorbeeld gebieden uit de Ecologische Hoofdstructuur of aangewezen/aan te wijzen op grond van de Vogel- of Habitatrichtlijn.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Het kan zinvol zijn om deze beschrijving te baseren op deelactiviteiten en onderscheid te maken tussen activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (inrichting/aanleg) en de gebruiksfase (gebruik en beheer).

Bij elk alternatief moet worden aangegeven welke preventieve, mitigerende en compenserende maatregelen worden getroffen. Dit geldt met name ten aanzien van geluid, omdat het voornemen een meetbaar effect kan hebben op de geluidsgevoelige bestemmingen. Er kan gedacht worden aan indelingsvarianten, bouwkundige varianten en logistieke maatregelen om de geluidbelasting te beperken. Bij elk van de relevante maatregelen dient een ALARA-beschouwing⁸ te worden gegeven.

In de startnotitie wordt gemeld dat er geen locatiealternatieven aan de orde zijn. Dit dient in het MER goed gemotiveerd te worden. Ook de keuze van de uit te werken inrichtingsalternatieven moet worden gemotiveerd evenals de selectie van het voorkeursalternatief. In het MER zijn vooral de milieuhargumenten voor deze keuze van belang. Om een goede onderlinge vergelijking mogelijk te maken, moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en in dezelfde mate van detail worden beschreven.

4.2 Referentiesituatie

De doelen van de initiatiefnemer kunnen niet gerealiseerd worden zonder dat de voorgenomen activiteit wordt uitgevoerd. Er is dus geen sprake van een reëel nulalternatief. In het MER moeten huidige situatie en autonome ontwikkelingen beschreven worden als referentie voor de inrichtingsalternatieven.

4.3 Inrichtingsalternatieven

Uit de startnotitie blijkt dat er nog ruimte is voor de ontwikkeling van alternatieven ten aanzien van de plaatsing van deelactiviteiten in het plangebied. Er worden twee globale modellen gepresenteerd ('clustering' en 'lint') die beiden uitgaan van de grootschalige functies. Voor het MER wordt geadviseerd om, eventueel gebruikmakend van bovengenoemde modellen, een aantal inrichtingsalternatieven te ontwikkelen waarbij de nadruk op verschillende thema's (zoals kwaliteit woon- en leefomgeving en ecohydrologie) wordt gelegd. Het is van belang om bij de uitwerking van inrichtingsalternatieven te variëren met de inrichting (ligging van voorzieningen inclusief de ontsluitingsweg), verschillende parkeeroplossingen en de hoeveelheid en de plaats van de aanvullende functies. In ieder geval moet een alternatief uitgewerkt worden waarbij de inrichting wordt geoptimaliseerd ten aanzien van de leefbaarheid in het studiegebied en het ecohydrologische systeem (zie ook mma in §4.4).

⁸ ALARA = as low as reasonably achievable = zo gering als redelijkerwijs haalbaar is. De Wet milieubeheer geeft de verankering voor dit principe.

4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief

De beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) moet uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming of verbetering van het milieu. Het mma moet realistisch zijn en binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen. Het verwachte draagvlak of een eerder vastgelegd budget mogen geen argumenten zijn om oplossingsrichtingen met belangrijke milieuvoordelen buiten beschouwing te laten bij de ontwikkeling van een mma.

Het mma dient als zelfstandig inrichtingsalternatief ontwikkeld te worden (zie §4.3). Dit kan door een inrichtingsalternatief te ontwikkelen waarbij geoptimaliseerd wordt ten aanzien van leefbaarheid en duurzaamheid. Bij het ontwikkelen van het mma moet gezocht worden naar mogelijkheden om milieueffecten zoals geluid- en lichthinder, risico's voor de woon- en leefomgeving en gebruik van ruimte, energie en grondstoffen zoveel mogelijk terug te dringen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het optimaal benutten van de groenstrook langs het Keern voor parkfuncties ten behoeve van de aangrenzende woonwijk, het verkeersluw maken van het Keern, de aanleg van een sociaal veilige ontsluiting voor langzaam verkeer en creatieve parkeeroplossingen (bijvoorbeeld gemeenschappelijke parkeerplaatsen voor de verschillende vrijetijdsvoorzieningen). Verder dient er voor de ontwikkeling van het mma gezocht te worden naar mogelijkheden om de minst geschonden delen van het ecohydrologische systeem (zuidrand en zuidoosthoek van het noordelijk gebied) te behouden en bijvoorbeeld te gebruiken voor groenvoorziening of wandelpad. Er moet bekeken worden of de grootschalige vrijetijdsvoorzieningen en de ontsluitingsweg zo geplaatst kunnen worden dat de minste aantasting van het systeem plaats vindt.

5. **BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN**

5.1 Algemeen

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd.

Het studiegebied moet op kaart worden aangegeven en omvat de locatie en de omgeving daarvan, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen optreden. Per milieuaspect (lucht, bodem, water, enz.) kan de omvang van het studiegebied verschillen. Tevens moet op kaart een overzicht worden gegeven van de in het studiegebied gelegen relevante en gevoelige gebieden en objecten, zoals Habitat- of Vogelrichtlijngebieden, woonbebouwing, ecologische/landschappelijke waarden en bodemverontreinigingen.

In de startnotitie wordt een goed overzicht van de in het MER te behandelen milieugevolgen gepresenteerd. Bij de beschrijving dienen de gevolgen van zowel de aanlegfase als de gebruiksfase te worden betrokken. De manier waarop milieugevolgen in het MER worden bepaald, dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal. Het is van belang speciale

aandacht te besteden aan die effecten die per alternatief verschillen of die de gestelde normen (bijna) overschrijden.

In de volgende paragrafen wordt per milieuaspect aangegeven wat er in het MER aan de orde moet komen ten aanzien van de referentiesituatie en de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit en de verschillende inrichtingsalternatieven.

5.2 Bezoekersaantallen en verkeer

Als uitgangspunt voor de milieugevolgen dienen de bezoekersstromen en patronen inzichtelijk te worden gemaakt: aantallen bezoekers en voertuigen, spreiding in de tijd, bezoekersaantallen op maatgevende momenten en omvang van piekbezoek (bij samenvallende evenementen) met frequentie van voorkomen. Ook overige (doorgaande)verkeersstromen dienen op vergelijkbare wijze inzichtelijk gemaakt te worden.

Voor bovengenoemde bezoekersstromen moet de modal split van de vervoerswijze met de bijbehorende parkeeroplossingen gepresenteerd worden voor de verschillende alternatieven. Voor de referentiesituatie dienen de huidige en toekomstige verkeersintensiteiten beschreven te worden. De geschatte verkeersintensiteiten voor maatgevende momenten en bij pieken moeten als input dienen voor de berekeningen van de huidige en de te verwachten geluidsniveaus en de te verwachten beleving van verkeersoverlast en geluidhinder door omwonenden (zie §5.3).

5.3 Kwaliteit van het woon- en leefmilieu

De huidige en toekomstige woon- en leefomgevingkwaliteit in het studiegebied verdienen in het MER speciale aandacht. Het gaat hierbij zowel om de effecten van de voorzieningen zelf als om de effecten van verkeer en parkeren:

- geluid- en lichthinder;
- luchtkwaliteit;
- externe veiligheidsrisico's;
- sociale veiligheid;
- verkeersveiligheid en bereikbaarheid.

In het MER moeten de huidige en te verwachten langtijd gemiddelde geluidsniveaus (LAr, LT) en de piekniveaus (LAm_{ax}) in de dag-, avond- en nachtperiode ter hoogte van geluidsgevoelige bestemmingen worden aangegeven⁹. Daarbij moeten de deelbijdragen van de oorzakelijke geluidsbronnen ook worden gespecificeerd. Er moet inzicht worden gegeven in het aantal gehinderden voor de referentiesituatie en per alternatief op basis van het aantal woningen binnen de verschillende geluidscontouren. Dit moet gebeuren voor verschillende realistische situaties, zoals op uitgaansmomenten, en niet alleen op basis van een gemiddelde geluidsbelasting over een hele dag, avond of nacht waarin geluidspieken wegvallen. Tenslotte moet inzicht geboden worden in de aard en de effectiviteit van de maatregelen die getroffen worden om bovengenoemde effecten op de leefomgeving te voorkomen of terug te dringen.

⁹ De berekeningen dienen te geschieden conform de Handleiding Meten en Rekenen Industrielawaai (1999) uit de ICG-reeks.

5.4 Bodem, water en ecologie

Voor het voornemen moet een Watertoets worden uitgevoerd. Het ligt voor de hand de hiervoor benodigde geohydrologische informatie in het MER op te nemen. Het MER dient in ieder geval de informatie over de huidige en toekomstige bodem, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit en -kwantiteit en de waterhuishouding te bevatten. De beschrijving van water en bodem is van belang om te komen tot een goed begrip van het ecohydrologische systeem. Hiermee wordt het mogelijk een relatie te leggen tussen abiotiek en biotiek en wordt het plangebied in een groter functionerend geheel geplaatst. De informatie moet getoetst worden aan het beleid (normen en grenswaarden) voor bodem en water. De belangrijkste aspecten voor de beschrijving van de bestaande en toekomstige hydrologische en ecologische situatie zijn:

- de waterhuishoudkundige en geohydrologische situatie;
- bodem en grondwaterverontreinigingen (bijvoorbeeld de kwaliteit van de puinstort en het baggerdepot);
- oppervlaktewaterkwaliteit en -kwantiteit;
- aanwezigheid van gidssoorten en andere proceskenmerken die een indicatie geven van de relatie tussen abiotische en biotische omstandigheden en als randvoorwaarde zijn benoemd in het Handboek Natuurdoeltypen.

In het MER moeten alle soorten in het studiegebied worden geïdentificeerd die beschermd zijn op grond van de Flora- en Faunawet en die worden beïnvloed door de voorgenomen activiteit. Voor deze soorten moet worden aangegeven welke doelsoort zijn¹⁰. Voor elke doelsoort moet worden aangegeven hoeveel er voorkomen of wat de omvang van de standplaats is, wat de mate van bedreiging is en de mate van bescherming (Nederlandse, internationale wet- en regelgeving). Bij de beschrijving van de ecologische effecten dient rekening gehouden te worden met de invloeden van directe vernietiging, verdroging, verstoring, versnippering en eutrofiëring. Voor elke doelsoort moet worden aangegeven wat de verandering in aantal naar verwachting zal zijn en wat de kans is op het verdwijnen, uitsterven of verschijnen van een populatie door de verschillende deelactiviteiten.

5.5 Ruimtegebruik, energie en grondstoffen

Voor de verschillende alternatieven moet het MER aangeven wat het gebruik is van ruimte, energie en grondstoffen. Effecten van intensieve, duurzame en zuinige varianten dienen in kaart gebracht te worden, waarbij gedacht kan worden aan mogelijkheden voor synergie tussen voorzieningen, meerlaags bouwen en parkeren, OV en ontsluiting voor langzaam verkeer, dubbel gebruik van voorzieningen in de tijd, mogelijkheden om niet gevoelige functies in hinderzones te plaatsen en nuttig gebruik van daken.

¹⁰ Zie Handboek Natuurdoeltypen (LNV, 2001) voor een overzicht van alle doelsoorten en natuurdoeltypen.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentiesituatie worden vergeleken, bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie. De verschillen tussen de inrichtingsalternatieven dienen helder in beeld te worden gebracht in de vorm van een goed gemotiveerde overzichtstabel. Het gaat hier om een vergelijking op milieugevolgen en op doelbereik. Voor elke alternatief zal moeten worden aangegeven in hoeverre de in de startnotitie vermelde en in het MER nader te concretiseren gemeentelijke ambities ten aanzien van verkeer, woon- en leefmilieu, duurzaamheid, bodem, water en ecologie worden gehaald. Ook wordt aanbevolen een indicatie te geven van de kosten van de verschillende alternatieven.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE EN EVALUATIEPROGRAMMA

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die in de verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Beschreven moet worden welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is, in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie en welke consequenties die leemten/onzekerheden hebben voor het besluit.

De gemeenteraad van Hoorn moet bij het besluit aangeven hoe en wanneer een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het is zinvol om in het MER reeds een aanzet tot een programma voor het evaluatieonderzoek te doen, omdat het te verrichten onderzoek sterk bepaald wordt door de onzekerheden in de geschatte milieugevolgen in het MER en de geconstateerde leemten in kennis.

8. VORM EN PRESENTATIE

Het verdient aanbeveling het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdttekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen. Het MER moet voorzien worden van een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en eventueel een literatuurlijst. Het is noodzakelijk om in het MER beter kaartmateriaal op te nemen dan in de startnotitie. De kaarten moeten recent en makkelijk leesbaar zijn en voorzien van duidelijke topografische namen en een legenda. De alternatievenvergelijking dient in het MER te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten om de overzichtelijkheid te bevorderen.

9. SAMENVATTING VAN HET MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn voor een algemeen publiek en een goede afspiegeling zijn van de belangrijkste inhoud van het MER:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste milieueffecten van het voornemen en de alternatieven;
- de alternatievenvergelijking en de onderbouwing van de selectie van het mma en het voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis.